

УДК 004:336.741.242

В.В. Остапчук

кандидат наук з державного управління, доцент

А.І. Стьопочкін

аспірант

Донецький державний університет управління

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАЛЮТНОГО МЕХАНІЗМУ

У статті розглянуто сучасні проблеми розробки інформаційної складової організаційно-економічного забезпечення валютного механізму розвитку національної економіки в умовах поширення фінансової глобалізації; обґрунтовано інформаційну модель управління процесом введення режиму повної конвертованості гривні на основі підвищення якості інформації.

Ключові слова: інформатизація, валютний механізм, режим повної конвертованості, національна валюта.

І. Вступ

В умовах подальшого поширення процесів фінансової глобалізації ефективно функціонування системи державного регулювання національною економікою через механізм міжнародного валютного ринку неможливе без формування сучасних інформаційних систем акумуляції, обробки та передачі інформації.

Вперше про розвиток суспільства нової форми – інформаційне суспільство – заговорили японці в 60-х рр. ХХ ст. Автором терміна “інформаційне суспільство” прийнято вважати професора технологічного інституту Токіо Ю. Хаяши. Згідно з його теорією, “інформаційне суспільство” – це суспільство, в якому обробкою інформації зайнято більше людей, ніж обробкою сировини й матеріалів; це суспільство, в якому циркулює висока за якістю інформація, а також є всі необхідні засоби для її зберігання, розподілу та використання. У суспільстві такого типу інформація легко й швидко поширюється за вимогами зацікавлених людей і організацій та видається їм у звичній для них формі. Вартість користування інформаційними послугами настільки невисока, що вони доступні кожному [1].

Водночас американський соціолог Д. Белл розробив концепцію постіндустріального суспільства, що базується на використанні нових інтелектуальних технологій.

Пізніше в 70-х рр. ХХ ст. на основі японської й американської ідей набула масового поширення ідеологія інформаційної цивілізації, так званої цивілізації “третьої хвилі” (перша – аграрна, друга – індустріальна). Згідно із цією ідеологією, інформаційне суспільство перейде від виробництва речей до

виробництва послуг, особливо тих, які пов’язані з охороною здоров’я, освітою, науковими дослідженнями й управлінням, а сталий розвиток суспільства такого типу має бути забезпечений стрімким поширенням системи віртуальних фінансів.

Акумулюючи дослідження відомих американських і японських учених Д. Белла, Дж. Бенінгера, М. Кастельса, Е. Маруда, Дж. Нісбета, Т. Стоуньєра, інформацію можна визначити як новий тип знання, що має практичну (комерційну та соціальну) реалізацію та потребує певних систем акумулювання, зберігання, обробки й поширення.

Головною рисою сучасного інформаційного суспільства є поглиблення процесів економічної інтеграції країн на основі формування міжнародного фінансового простору. Сама природа існування міжнародного валютного ринку й участь у ньому окремих країн потребує постійного вдосконалення та інтенсифікації інформаційних процесів на міждержавному й внутрішньодержавному рівнях, що, у свою чергу, збільшує інформаційні потреби державних установ і фінансових інституцій, які формують валютно-курсону політику держави. За таких умов своєчасна й достовірна інформація є основою для побудови високорозвинутої національної економіки, становлення інформаційної держави добробуту.

Тому формування й удосконалення інформаційного забезпечення валютного механізму державного регулювання економіки України є неодмінною умовою сталого розвитку нашої держави. Актуальність порушеної проблеми також підтверджується тим, що у вітчизняній науці й практиці не запропоновано єдиної методики створення інфо-

рмаційного забезпечення механізмів державного регулювання національної економікою.

II. Постановка завдання

Метою статті є формування інформаційного забезпечення державного регулювання національної економіки, що потребує вирішення таких завдань:

- акумуляція й передача інформації в системі державних органів, фінансових установ та інших інституцій;
- проведення аналітичної обробки інформації та прогнозування економічного розвитку країни;
- забезпечення ефективного використання інформації в системі державного регулювання економіки.

III. Результати

За енциклопедичним визначенням, інформаційне забезпечення – це сукупність єдиної системи класифікації й кодування інформації, уніфікованих систем документації, схем циркулюючих інформаційних потоків, а також методологія побудови інформаційних баз. Крім того, під інформаційним забезпеченням слід розуміти забезпечення фактичними даними управлінських структур; використання інформаційних даних для автоматизованих систем управління; використання інформації для забезпечення діяльності різних споживачів (державних установ, корпоративних структур, фінансових інституцій, окремих громадян) [2].

Управлінські структури забезпечуються інформацією передусім за рахунок організацій, що спеціально займаються збором даних (державні органи статистики, наукові центри різного типу). Велику роль в інформаційному забезпеченні управлінських структур відіграють засоби масової інформації, які не лише представляють великий масив інформації, а й формують на її основі громадську думку, що впливає на управлінські рішення.

Інформаційне забезпечення системи управління – це поєднання всієї використовуваної в ній інформації, специфічних засобів і методів її обробки, а також діяльності фахівців з її ефективного вдосконалення та використання.

Інформаційне забезпечення в системі державного регулювання національної економіки можна визначити як комплекс взаємопов'язаних методів, заходів і засобів (науково-методичного, соціально-політичного, техніко-економічного й організаційно-правового характеру), які реалізують створення та функціонування технології процесу збирання, передачі, переробки, зберігання й відображення інформації, а також використання інформації з метою здійснення ефективної діяльності державних інституцій у соціально-економічній сфері.

Розробка інформаційного забезпечення спрямована на використання технічних засобів управління для постачання необхідної інформації відповідним органам управління з метою організації, по-перше, безперервного процесу збирання, опрацювання, зберігання й пошуку інформації, а також передачі її на різні рівні управління; по-друге, високої надійності та достовірності інформації відповідно до встановлених вимог щодо збирання й опрацювання на кожному рівні управління [3].

Інформаційна складова організаційно-економічного забезпечення валютного механізму державного регулювання національної економіки являє собою сукупність таких систем: системи акумулювання і обробки інформації, системи інформаційних потоків та системи прийняття управлінських рішень, результатом функціонування яких є стабілізація національної економіки на основі введення та підтримки режиму повної конвертованості української гривни.

Основною перевагою формування інформаційного забезпечення валютного механізму державного регулювання економіки України є наявність потенційних можливостей прийняття оперативних рішень з валютного регулювання та своєчасної адаптації фінансового сектору до зміни зовнішніх і внутрішніх умов функціонування національної економіки. Реалізація означених можливостей дає змогу здійснити нейтралізацію валютних ризиків соціально-економічного розвитку країни.

Таким чином, з метою забезпечення ефективного функціонування валютного механізму державного регулювання національної економіки держава повинна проводити відповідну валютно-курсову політику й тим самим створювати необхідні фінансово-економічні передумови для введення режиму повної конвертованості гривні.

Першим етапом на цьому шляху є створення системи акумулювання та інформації стосовно поточного стану міжнародного валютного ринку й ситуації на валютному ринку країни. Джерелами такої інформації є звітність Міжнародного валютного фонду, Національного банку України та Державної служби статистики України. На основі цих статистичних даних проводиться аналіз тенденцій розвитку валютного ринку та визначається його вплив на поточний та перспективний стан економічної ситуації в державі; визначається ступінь взаємопроникнення національної й світової фінансової системи; обґрунтовуються перспективи нашої країни на міжнародному валютному ринку та її місце у світовій економіці.

При цьому слід зазначити, що ефективне функціонування системи акумулювання та обробки інформації неможливе без застосу-

вання новітніх технологій обробки інформації й сучасних методів дослідження.

На другому етапі створення інформаційного забезпечення валютного механізму державного регулювання національної економіки необхідно сформувавши систему інформаційних потоків на основі постійного аналізу можливостей введення режиму повної конвертованості гривні та застосування розробленої методики введення режиму повної конвертованості гривні.

Наступним етапом є формування системи прийняття управлінських рішень. Вона повинна містити такі три підсистеми:

- підтримки й прийняття рішень щодо валютного регулювання на державному рівні;
- підтримки та прийняття рішень щодо валютного регулювання на міждержавному рівні;
- підтримки й прийняття рішень щодо валютного регулювання на мікрорівні.

Реалізація визначених підсистем сприятиме створенню фінансових і економічних умов введення режиму повної конвертованості гривні та підвищенню ефективності функціонування економіки України на основі використання переваг конвертованості національної валюти.

До основних переваг запровадження режиму конвертованості національної валюти слід віднести таке.

По-перше, введення режиму повної конвертованості валюти сприяє підвищенню відкритості національної економіки та активізації інтеграційних процесів держави в систему світового господарства на основі інтенсифікації процесів залучення іноземного капіталу та спрощення процедури розрахунків.

По-друге, режим повної конвертованості національної валюти забезпечує економічну свободу в країні на основі введення для національних підприємств режиму конкуренції, який відповідає міжнародним стандартам. Така ситуація ставить вітчизняні підприємства перед необхідністю впровадження в практику господарювання новітніх форм організації процесу виробництва та технологій виготовлення продукції (надання послуг). Що, в свою чергу, є основою для підвищення конкурентоспроможності національного товаровиробника та поліпшення структури платіжного балансу країни.

По-третє, країні, валюта яких є повністю конвертованою, мають можливість здійснення міжнародних розрахунків національними грошима без попереднього нагромадження іноземної валюти, що зменшує витратність національної економіки за рахунок зниження валютних ризиків та сприяє лібе-

ралізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств.

Таким чином, введення режиму повної конвертації національної валюти є інструментом державного регулювання національної економіки на основі зміцнення зв'язку внутрішнього національного ринку зі світовим ринком через гнучкий валютний курс своєї грошової одиниці при максимальній свободі в торгівлі, русі капіталів, робочої сили [4; 5].

У проведеному дослідженні інструменти AllFusion Process Modeler 7 було застосовано для створення інформаційної моделі управління процесом введення режиму повної конвертованості гривні (рис. 1).

Створена модель спрямована на оптимізацію діяльності установ державних органів влади, перевірку обраних аспектів процесів прийняття та корегування управлінських рішень для забезпечення ефективного функціонування інформаційної складової валютного механізму державного управління розвитком економіки України.

Інформаційна модель управління процесом введення режиму повної конвертованості гривні складається з таких процесів:

- визначення основних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави (A1);
- формування валютно-курсової політики держави відповідно до визначених пріоритетів соціально-економічного розвитку (A2);
- реалізація управлінських заходів щодо введення режиму повної конвертації гривні (A3).

Для реалізації процесу A1 на вході повинна бути інформація, що дасть змогу здійснити аналіз поточної макроекономічної ситуації в країні; прогнозування перспектив розвитку національної економіки; обґрунтування економічних і правових умов, необхідних для введення режиму повної конвертації гривні; визначення відповідності поточної макроекономічної ситуації в країні умовам введення режиму повної конвертації гривні. Підсумком обробки цієї інформації має бути визначення основних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави.

На основі визначених основних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави реалізується процес A2, тобто формується валютно-курсова політика держави, що забезпечить введення режиму повної конвертації гривні.

На основі інформації про принципи й методи формування валютно-курсової політики держави відбувається реалізація управлінських рішень щодо введення режиму повної конвертованості національної валюти (процес A3).

Таким чином, формується цілісна картина діяльності органів влади для прийняття рішень щодо управління та реалізації процесів соціально-економічних трансформацій у державі на основі введення режиму повної конвертованості гривні.

IV. Висновки

Розробка інформаційної складової валютного механізму розвитку національної економіки дасть змогу підвищити оперативність, повноту та достовірність інформації, необхідної для ефективної реалізації валютного механізму державного регулювання національної економіки. Використання запропонованої методології побудови інформаційної моделі управління процесом введення режиму повної конвертованості гривні дасть змогу оптимізувати процес прийняття управлінських рішень на рівні держави на основі підвищення якості інформації та її систематизації, а також за рахунок своєчасного задоволення інформаційних запитів відповідних державних структур.

Список використаної літератури

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации / Р.Ф. Абдеев. – М. : ВЛАДОС, 1994. – 288 с.
2. Моисеенко Е.В. Информационные технологии в экономике / Е.В. Моисеенко, Е.Г. Лаврушина. – Владивосток : ВГУЭС, 2005. – 231 с.
3. Паринов С.И. Информационные взаимодействия в экономическом пространстве [Электронный ресурс] / С.И. Паринов. – РВЛЭС, 1999. – Режим доступа: <http://rvles.ieie.nsc.ru/parinov/net-model.htm>.
4. Серета Х.В. Вимоги до інформаційного забезпечення інформаційної системи планування наукових досліджень в АПН України. Концептуальна модель даних / Х.В. Серета // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 2. – С. 27–38.
5. Трофимов В.В. Информационные системы и технологии в экономике и управлении / В.В. Трофимов. – М. : Высшее образование, 2009. – 521 с.

Стаття надійшла до редакції 6 березня 2012 р.

Остапчук В.В., Степочкин А.И. Информационная составляющая организационно-экономического обеспечения валютного механизма

В статье рассмотрены современные проблемы разработки информационной составляющей организационно-экономического обеспечения валютного механизма развития национальной экономики в условиях распространения финансовой глобализации; обоснована информационная модель управления процессом введения режима полной конвертируемости гривны на основе повышения качества информации.

Ключевые слова: информатизация, валютный механизм, режим полной конвертируемости, национальная валюта.

Ostapchuk V., Stepochkin A. Information component of the organizational and economic monetary support mechanism

In this article has been considered the contemporary issues of development information component of organizational-economical mechanism of exchange of the national economy in the distribution of the financial globalization, has been substantiated the information model of managing the introduction of full convertibility regime rate by improving the quality of information.

Key words: information technology, foreign exchange mechanism, the regime of full convertibility of the local currency.